

LJUBLJANSKI ČASNIK.

St. 48.

Vtorik 17. Rožnika.

1851.

„Ljubljanski časnik“ izhaja vsak teden dvakrat, in sicer vtorik in petek. Predplačuje se za celo leto pri založniku *Jožefu Blasniku* 6 gold., za pol leta 3 gold., za četrt leta 1 gold. 30 kraje. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajta še 15 kraje. Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti zneso 7 gold., za pol leta 3 gold. 30 kraje., za četrt leta 1 gold. 45 kraje. — Vsaka cesarska pošta prejme naročilo in denar, kateri more po novi postavi frankiran biti.

Vradni del.

Poziv

na ljudomile Slovence.

Naznanili smo, da je binkuštno nedeljo popoldne silni ogenj v Iški vasi vstal. Ker so ti dan prebivavci te vasi otroke k sv. birmi v Ljubljano peljali, jih je bilo le malo doma, in tako niso mogli nobene reči rešiti. Streha in vse, kar je pod streho bilo, jim je zgorelo in le tista živina jim je ostala, ki je v tem času na paši bila. Zavarovanih pa je bilo le 16.

Iz začetka je tudi več otrok manjkalo, ktere so pa, hvala Bogu, razun enega, ki je v ognju zgorel, spet našli.

Nesreča je velika in toliko večja, kjer so Ižanci leta 1848 gruntne bukve pokončali, da bodo zdaj pogoreli toliko težje na posodo dobili.

Tedaj, ljudomili Slovenci, ki ste pri vsakej priložnosti pokazali, da čutite nesrečo svojega brata, da mu ne odtegnite milodara, ki k Vam proseče roke dviguje, pomagajte nesrečnim, ki Vas pomoči prosijo.

Vredništvo.

Po naznanilo c. k. višjega deželnega sodništva od 22. t. m. št. 1960 je gospod minister pravosodja z raspisom 15. maja t. l. št. 2085 za krajnsko kronovino po notariatsnem redu od 29. septembra 1850 sledeče notarje za podpisane notariatsne okroge z enakočasno odločbo njih vradnega mesta imenovati za prav spoznal:

I. V ljubljanskem sodniškem okrožju.

1. Za okrajne sodništva I. in II. razdelka v Ljubljani in ljubljanske okolice s sedežem v Ljubljani.

a) Doktorja Jovana Oblaka, dvornega in sodniškega pravdosrednika v Ljubljani proti tem, da se pravdosredstvu odpove, kteremu so začasno notariatsni okrogi podverženi: Loka, Krajn, Teržič, Radolca in Krajnska gora.

b) Doktorja Jožefa Orla, pravdosredniškega koncipienta, zdaj pri komisii za odvezo zemljišč, kteremu so začasno notariatsni okrogi podverženi.

Verhnik, Sv. Martin pri Litii, Sitična, Trebno in Žuženberg.

2. Za okrajno sodništvo v Kamniku s sedežem v Kamniku:

Jovana Zupanca c. k. okrajnega komisarja v Trebnem, kteremu sta začasno podveržena notariatsna okroga: Berdo in Zalog;

3. Za okrajno sodništvo v Vipavi s sedežem v Vipavi:

Alojza Mullaj c. k. okrajnega komisarja okrajnega poglavarstva v Postojni, kteremu so začasno podverženi notariatsni okrogi: Senožeč, Postojna, Planina, Vidria in Bistria.

II. V novomeškem sodniškem okrožju.

4. Za okrajno sodništvo na Kerskem s sedežem v Kerškem:

Dragotina Kallmanna, bivšega okrajnega komisarja in okrajnega sodnika, zdaj ogleda krajnskih stanovskih posestev, kteremu so začasno podverženi notariatsni okrogi: Novi dvor, Kostanjevica, Mokronog, Novomesto in Metlika.

5. Za okrajno sodništvo v Ribnici s sedežem v Ribnici:

Matevža Logerja, bivšega okrajnega sodnika, kteremu so začasno podverženi notariatsni okrogi: Lože, Lašče, Kočevje in Černomelj in dobro začetja moči notariatsnega reda na Krajnskem na 1. julija 1851 odločilo.

Ljubljana 30. maja 1851.

Danes bo XXVIII. del, III. tečaja 1851 deželni zakonik in vladni lista za krajnsko kronovino izdal in razposlan.

V Ljubljani 17. junija 1851.

Od c. k. vredništva deželnega zakonika za krajnsko kronovino.

13. junija 1851 je bil XXVI. del, III. tečaj deželni zakonik in vladni lista izdan in razposlan, ki zapopade:

Cesarski patent 11. Aprila 1851, s kterim se za upravno leto 1852 zaukaže jemati pet-percentni priklad k vsim neposrednim (neprememljivim) davkom, da se zadobe deželni denarji (pomočki), ki jih je k speljanju zemljiške odveze treba. — Ukaz ministerstva pravosodja 6. Aprila 1851, s kterim se razglasijo nekatere odločbe zastran tega, kako gre §§. 41, 43, 165, 166 in 263 reda kazenske pravde na vojaške osebe obračati. — Cesarski patent 13. Aprila 1851, s kterim se ustanovilo za državno svetovavstvo izda in razglasi. — Razpis denarstvinega ministerstva 2. Aprila 1851 zastran kolka (štempla) od pratik ali kolendrov. — Razpis ministerstva za vojaštvo 14. Aprila 1851, s kterim se naznanijo odločbe zastran državnih preskušinj ali izpraševanj potrebnih za sprejetje v avditorsko praktiko. — Razpis ministerstva za bogočastje in uk 17. Aprila 1851, zastran modroslovskih in zgodovinskih učb (kolegij), ki jih imajo učenci pravo- in državo-slovne fakulte poslušati.

Austrijansko cesarstvo.

Krajnska.

28. juli bo imeniten dan. Solnce bo namreč popolnoma mraknulo, kakor v letih 1654, 1666 in 1788. Znamnja, ki se bodo pri tem pokazale, so posebno zanimivi. Med mrakom se bodo vidile na nebu zvezde, luna bo imela sreberni obroč. Popoldan ob treh bo solnce popolnoma mraknulo.

* „Novice“ prinesejo sledeče zanimivo pismo gospoda misjonarja Pirca iz Amerike:

„Novice“ v Ameriki so spomnile našiga častitiga rojaka g. misjonarja Pirca več njegovih starih prijateljev na Krajnskim, od kterih je v njih bral. Na to je on tudi svojemu ljubljenu prijatlu g. fajmoštru Kuraltu v Mengšu unidan pisal, in g. fajmoštre so nam ta dopis prijazno za natis v „Novice“ podali, v kterim veliko lepih novih reči beremo. — Potem ko g. Pirc svoje serčne veselje g. fajmoštru nad tem razodene, da je on za predsednika Kamniška kmetijske podružnice izvoljen in tako na pravim mestu, zraven službe svete cerkve tudi scer svoji domovini mnogo koristen biti, pozdravi g. fajmoštra Arko-ta in vse odbornike imenovane podružnice, veseliga serca nadjajoči se, da taki možje bojo v prid kmetijski napredku vse storili, kar koli je v njih moči in domovini v dobiček, zlasti pa jim priporoča sadjorejo, ki mu je na Krajnskim toliko pri sercu bila. „Spravite mojiga vertnarja v vsako šolo in v vsako hišo — pravi za Krajnsko sadjorejo nepozabljivi g. Pirc — napravite vertni raj v moji rojstni okolici, da se bo, čeravno ne moje oči, vunder moj duh nad obilnimi pridelki razveseloval, po vašim blagim prizadevanju osnovanimi. Tudi scer v kmetijstvu in obertnijstvu ne kerpajte (flikajte) stare suknje — vse naj dobi novo oblačilo.“

„Posilajte poslance ali saj ogleda v ptuje dežele. Naj gredo povsod, smetano posnemajo in jo domu prineso. Nikar se ne čudite, ako Vam svetjem: zvedeniga družbiniga uda celo v novi svet — Ameriko — poslati. Tukaj bo veliko noviga in koristniga vidil. Vidil bo razun mnogih novih plugov mašino z vprego čveterih konj, katera z deseterimi plugi ob enim in silno naglo orje, seje in brani; — vidil bo drugo mašino z 1 konjem in 1 delavcam, ktera pred konjem žito kosi, zadej pa že mlati, čisti in na koncu njive za prodaj pripravljeno žito v žaklje ali sode spravlja. Vidil bo mnogo noviga kmetijskiga orodja, pa tudi noviga koristniga orodja za mnoge rokodelstva. Tu bo vidil umetno mašino slamo rezati, tam železno mašino žito mleti, s ktero en sam človek hitrejši lepe moke zmelje, kakakor malinsk kamen na vodi. Spet drugej bo vidil mašino, ki naglo ko blisk sodarske doge izdeluje in jih na veliki kup meče; tukaj žago, ktera vsako minuto 2 lepi veliki dilji izreže, in o 24 urah 250 tolarjev gospodarju zasluži; ondi mašino, ktera o 1 minuti 4 dilje gladko oskobli (poblja) in na krajih podela; tukaj drugo mašino, ktera za mizarje majhne remeljne tako naglo reže, da se komaj vidi; 2 ročna fantiča ji dokladata les. Ako pride tujic v Ameriki v kakošno gvozdjarnico, papirnico, suknarnico ali kakošno drugo fabriko, ostermi nad znajdbami človeškiga uma! Kako se mora ptujic čuditi, ako stopi v imenitno gostivnico in vidi pri mizi gospoda sedeti, ki s pomočjo telegrafa s svojim daljnim prijatlam, več sto milj delječ, damo ali šah igra, — kako se mora radovati, ako vidi po morskih kanalih teške barke, zdaj visoko gori zdaj globoko dolj se peljati, — ali če se na parabrodu (barko, ktero sopuh goni) po morju pelje, o

2 dneh čez 1000 milj pota stori in mu vse to popotovanje s žlahtnim živežem vred ni več kot 10 tolarjev stroškov prizadajalo! To dragi prijatelj! je le kratek popis, kako delječ jo je severna Amerika v kmetijskih in obertnijskih rečeh prinesla, da zamore biti vsim drugim deželam v izgled.*

Poslednjič razodene g. Pirc tudi g. Kuraltu, da njegove obsirne pa srečne misijonske opravila so ga zadrževale, da za kmetijstvo in sadjorejo dosihmal ni mogel toliko storiti, kolikor je želel. „Sim imel drugih divjakov dovolj cepiti“ pravi g. Pirc. „Vunder sim si vedno prizadeval, kolikor je bilo moč, svoje ljube divjake ne le v veri za dušno izveličanje, temuč tudi v kmetijskih rečeh za telesni blagostan podučiti. Kakor oče med svojimi otroci živim jez tukaj med svojimi Indijani — in oče nebeški je blagoslovil moje dela.“

*Bratovski pozdrav Ti pošljem i. t. d. i. t. d.

Štajarska.

Veliki prekop na Semeringu je dokončan in vodja tega dela, ga je že ogledal.

Primorska.

Iz Primorja se v „narodne novine“ zlo toži, kako hudo je ondi, kjer so gojzde posekali in kako še le bode, ako se pokončevanju gojzdov meja ne postavi. Dopisavec izreče serčno željo, da bi vlada kmalo gojzdne postave dala, če ne se mora sčasoma primorje v suho puščavo spremeniti.

Horvaška.

Ban Jelčić se je že iz Dunaja zopet v Zagreb podal.

* 12. t. m. so v Zagrebu mestnega župana volili. Bil je zvoljen enoglasno gosp. Janko Kamauf začasni predsednik banskega stola. Za namestnika župana je bil pa zvoljen Ivan Kozle, tergovec s 27 glasovi.

Avstrijska.

Zastran semestralnih preskušenj privatnih učencov na gimnazijah ukaže minister za bogočastje in uk sledeče:

Primerilo se je, da so na neki javni gimnaziji privatnim učencem, ki so bili pri nji vpisani, le ustno in ne tudi pismeno semestralno preskušnjo naložili.

Tako ravnanje se ne primeri ne reči sami na sebi, ne predpisu čez privatni uk 18. oktobra 1850 (derž. zak. štev. 443), ker ti izrekoma vstanovi, da se morajo privatni učenci, ki so pri kaki gimnaziji redno vpisani, pravilno semestralnim preskušnjam podvreči. Učenci, ki se očitno na gimnazijah uče, se morajo pa vsled §. 73 vranavnega načerta, ki je že moč zadobil, glede nekterih tam po imenu zaznamvanih učnih predmetov pismenih preskušnji zastran prestave ali premaknenja podvreči. Torej ni dvomiti, da imajo tudi privatni učenci ravno to dolžnost, tim več, ker se njihovih pismenih del med semestrom nič ne vidi, od javnih učencov pa se take dela imajo.

Za učitne učence sicer konec semestra §. 75 vranavnega načerta semestralne preskušnje praviloma ni, ker sa razred napredovanja lahko na podlogi taistega mnenja odloči, ktero so si učniki v celem semestru pridobili od del svojih učencov; toda pri privatnih učencih mora ustmene in pismene preskušnje, ki se med semestrom ž-njimi niso imele, nadomestovati semestralna preskušnja, in ta mora zavolj tega biti ustmena in pismena.

* Slavenske časopisi na Avstrijskem o začetku leta 1851.

Za Čehe, Moravčane in Slovake.

a. Politiški.

1. Moravske noviny in moravski narodni list. Vrednik Franc Matevž Klacel.

V Bernu šestkrat na teden, vsakbart pol pole. Cena mu je 5 goldinarjev.

2. Moravske narodni noviny. Vrednika Jan Oheral in Bedř. Rozehnal. V Bernu. Dvakrat na teden.
3. Pražske noviny. Vrednik Vacl. Jaromir Picek. V Pragi. Vsak dan razun pondelka. Cena mu je 8 goldinarjev.
4. Slovan. Vrednik Karel Havlíček. V Kutni Gori. Dvakrat na teden, po 1 ali 2 poli. Cena mu je 8 goldinarjev.
5. Slovenske noviny. Vrednika Daniel Lichard in Jonáš Zaborsky. V Beču. Trikrat na teden. Cena mu je 6 goldinarjev.
6. Vidensky dennik. Vrednik Jan Votka (zdaj Hermegild Jireček). V Beču. Vsak dan razun nedelje in praznikov. Cena mu je 8 gold.
7. Jičinski Věstnik. Vrednik Fr. Kastranek. V Jičinu, dvakrat na teden. Cena mu je bila 4. gold. Je nehal izhajati.

b. Duhovski.

8. Blahovest, glas katoliškega društva v Pragi. Vrednik Vaclav Stule. V Pragi. Vsak teden enkrat na poldrugi poli. Cena mu je 2 gold.
9. Cyrill a Method. Katolški časopis za cerkev in šolo. Vrednik Jan Palarik. V Ščavnicu. Cena mu je 4 gold. 20 kr.
10. Časopis pro katoličko duhovenstvo. Vrednik Jan Vol. Jirsik. V Pragi. Cena mu je 2 goldinarja.
11. Hlas Jednoty katolicke. Vrednik Fr. Pomin. V Bernu. Cena mu je 1 gold.
12. Katolicke noviny pre obecni lud. Vrednik Šim. Klempa.

c. Učenostni.

13. Časopis češkeho Muzeum. Vrednik Vaclav Nebesky. V Pragi. Cena mu je 2 gold.
14. Slovenske Pohladi na vedi, umenja a literaturu. Vrednik M. J. Hurban. V Skalici. Cena mu je 3 gold.

d. Beletristiški in slovstveni.

15. Besednik. Vrednika Jan Oheral in B. Rozehnal. V Bernu.
16. Lumir. Vrednik Ferd. B. Mikovec. V Pragi. Cena mu je 5 goldinarjev.
17. Vesna. List pro belletristiku, umeni a literaturu. Vrednik Hermegild Jireček. Na Dunaju. Trikrat na teden. Cena mu je 4 gold.

e. Pedagogiški.

18. Časopis ku prospěchu času přiměřených oprav na gymnasiích. Vrednik Jan Jungmann. Cena mu je 4. gold.
19. Posel z Budče. Časopis pro učitele, vychovatele, rodiče a vobec přátele mladeže. Vrednik Fr. Tesař. V Pragi. Cena mu je 3 gold.
20. Včelka, zabavní a poučný list pro mladež. Vrednik Jan Sluničko. Četrtletna cena 24 kr.

* V letih 1845, 1846, 1847 in 1848 je bilo pri sodništvih

na Avstrijskem pod Anizo	med 2917 preiskanimi	1890 obsojenih;
" " nad "	811	520
" Solnogaškem	238	161
" Štajarskem	1017	492
" Koroškem	221	138
" Krajskem	409	178
" Teržaškem, Goriškem, Istrijskem	342	175
" Českem	5641	2882
" Moravskem	1985	1231
" Silezkem	764	527
" Tirolskem in Vorarlberskem	934	554
V Dalmaciji	769	331
" Galicii	6159	2427
" Bukovini	359	201
" Lombardii	2580	1516
Na Benečanskem	2469	1168
Skupej	27615	15393

f. Kmetijski.

21. Tydennik pro polni, lesni a domači hospodářství. Vrednik Dr. Josef Pečirka. V Pragi. Cena 4 gold.

g. Modni.

22. Modni list pro hotovitele mužskeho odevu. Izdajatelj Vacl. Hutar v Pragi. Cena mu je 2 gold.

Za Jugoslavene.

a. Politiški.

23. Narodne novine. Vrednik dr. Ljudevit Gaj. V Zagrebu. Cena mu je 8 gold.
24. Ljubljanski časnik. Vrednik Dragotin Melcer. V Ljubljani dvakrat na teden. Cena mu je 6 gold.
25. Glasnik dalmatinski. Vrednik Anton Kuzmanić. V Zadru. Dvakrat na teden. Cena mu je 3 gold.

b. Učenostni in podučni.

26. Magazin dalmatinski. Vrednik Juri Nikolajević. V Dubrovniku.
27. Mirozrenje. Vrednik Joan Dobrovič. V Beču. Cena mu je 4 gold.
28. Pravdonoša. Vrednik Anton Kuzmanić. V Zadru. Cena mu je 5 gold.

c. Razveseljevalni in slovstveni.

29. Vojvodjanka. List za književnost, zabavu, i novosti. Vrednik Milorad Medaković. V Zemunu. Dvakrat na teden. Cena mu je 6 gold.
30. Slovenska Bčela. V Celjovcu. Dvakrat na mesec. Cena 2 gold. 24 kr.

e. Kmetijski.

31. Novice kmetijskih, rokodelnih in narodskih reči. Vrednik dr. Janez Bleiweis. V Ljubljani. Enkrat na teden. Cena 2 gold.

Za Poljake.

a. Politiški.

32. Czas. V Krakovem. Cena 16 goldinarjev. Je eden naj večih slovanskih časopisov.

33. Gazeta lwowska. Vrednik M. Szreniawa Sartuni. V Lvovu. Cena 16 gold.

b. Učenostni.

34. Rocznik towarzystwa naukowego. V Krakovem. Cena 3. gold. 20 kr.
35. Gwiazda cieszyńska. Vrednik Stalmach. V Tešinu.

(Popolne vednosti o poljskih časopisih za zdaj nimamo.)

Za Rusine.

36. Vjestnik dla Rusinov avstrijskon deržavi. Vrednik Ivan Holovacký. V Beču. Trikrat na teden. Cena 5 gold.

37. Zorja Galicka. Vrednik Jovan Hušalevič. V Lvovu. Dvakrat na teden. Cena 4 gold. 40 kr. (Vesna).

* „Neuigkeitsbureau“ piše, da je Ignac Marencceller, urar na Dunaju tako uro znajdel, ki vedno gre brez da bi jo bilo treba naviti.

* Cesarica Maria Ana je prišla na Dunaj in se je v Schönbrun podala.

* Pravijo, da se bo ministerstvo kupčije razdelilo v dva ministerstva, v ministerstvo kupčije in občenja. Za prvega bode, tako se govori, dozrajni minister Baumgartner, za ministra občenja pa Fanceskoni, Lah po rodu.

* Naj daljša železnica na zemlji je zdaj železnica Erie v Ameriki, ki 467 angleških milj daleč seže. Za to pa železnica iz Petrograda v Moskvo, ki ima 420 angleških milj. Ruska vlada bo zdaj železnico iz Varšave v Petrograd napravila, ta bo dolga 700 angleških milj. Amerikansko železnico je pa osebujno društvo napravilo.

Česka.

Nekteri Jugoslavenski učenci v Pragi nameravajo izdati zbirko serbskih narodnih pesem, med katerimi so posebno znamenite pesmi slepca Kuzmana Ostića. Serbskemu originalu bo pridjana verna metriška prestava česka.

Moravska.

Društvo za uboge v Bernu je pri seji 4. t. m. naznanilo, da zamore letos 860 ubožih podperati.

Ogerska.

V Szusztu na Ogerskem je huda kužna bolezen (vratna oteklina) med govedjo vstala, že 30 krav je ondi za to pocerkalo.

Slovaška.

V Slovenskih novinah govori prof. Kollar prijatnom česko-slavenske literature na Slovaškem in jih opominja, da naj se derže gesla njegovega veličanstva, z zedinjeno močjo. Vse prepiranje z nepoboljšljivimi nasprotniki naj puste in svoje moči na porabijo v izobrazenje naroda in spisovanje dobrih knjig za narod in šolo; ker to narodu več koristi kakor prepir, dvombe in prazdnovanje.

Serbsko.

„Serbske novine“ naznanijo o stanju „Maticice serbske“ v Peštu sledeče: Razun 13,000 iztisov raznih bukev, ktere je ona izdala, ima še zaklad, ki znese 25,000 goldinarjev v srebru. K temu pride še Nakov zaklad, ki znese 5000 in Tekelov, ki znese 48,000 goldinarjev. Velika hiša v Peštu, ktera je nje je cenjena na 50,000 in majhina na 8000 goldinarjev; potem ima vert v Aradu, ki je vreden 12,000 goldinarjev, kar znese skupej 148,000 goldinarjev v srebru. Razun tega toži barona Sina za neki dolg na posestvu Tekela. Na tako vižo je Matica serbska naj bogatejše slovstveno društvo na Avstrijskem.

* „Vojvodjanka“ naznani 3. junija, da so jo v knezovini serbski z nova prepovedali, in da se je serbskim vradnijam po razglasu ukazalo čuti, da imenovani list ne pride v deželo.

Galicija.

Na posestvu Satanow v Galiciji je pretekli dni umerl mož, ki je bil 120 let star. Ime mu je bilo Pac in bil je zdravnik Stanislava Ponjatowskega. Imel je na tem posestvu kamnito hišo, podobno Noctovi barki; stanoval je v prvem nad stropju, pri tleh je imel vsake sorte divjo zver, kače in tiče vjete.

Lombardo-beneško kraljestvo.

Mesca augusta se bodo vojaki na Laškem pri Sommacampagni in Villafranki zbrali, potem krog Milana in Vidma. Pri tej priložnosti bo skoraj gotovo njegov veličanstvo, svitli cesar zraven.

Tuje dežele.

Bosna.

Po hudi soparci vstaje je vse tiho postalo v Bosni. Tu in tam se spet povračajo pun-

tarji k svojim rodovinam. Kristjani nekoliko ložeji dihajo, vendar je novica, da bo Omer paša Bosno zapustil, kristjane silno ostrašila. Eni pravijo, da meni na nemirne Černogorce udariti, spet drugi pa terdijo, da je on s Skenderbegom vred v Carigrad poklican. Toliko je gotovo, da ima vlada voljo, kristjanom v Bosni, Hercegovini in na Bulgarskem stanje polajšati. Akoravno je vstaja potlačena, so vendar prvi poveljniki sovražni popravam in akoravno na čelu pečat zvestobe nosijo, vendar le kristjane dero. Dušno oskerbnitvo za kristjane v Bosni in Hercegovini je večidel franciškanom izročeno, ktere turški poveljniki še terpe, ker jim večkrat v politiških rečeh pomagajo.

Ni davno, kar so se menihi med vstajo poškodovanega samostana v Fajnici pod predsedništvom njih starasina, patra Jakovljevića zbrali, in tri dni posvetovali. Med pričujočimi je bil provincial Andrej Kujundžić, Karavle in več drugih duhovnov, ki so si za keršanstvo tukaj velike zasluge pridobili. Kujundžić je bil poslanec v Rimu in Carigradu, meniha Karavla in Nedice sta bila že dvakrat za poslanca dežele v Carigrad poslana, kjer sta svoje reči slavno doveršila. Znano je, da Bosna stoji v cerkvenih zadevah pod djakovaškim škofijstvom.

Novi red v Krajni da kristjanom saj nekako varstvo pred zatiranjem spahijev. Povsod, po vsih krajih zdaj panduri hodijo, kteri skerbe za red in ki obstoje iz raznih narodnost. Tudi kristjani so med njimi. Vsacega, kdor se postavnemu redu zoperstavi, vjamejo in sodništvu izroče. Ker pa tako patroliranje kmete pri delu zaderžuje, so Arnavti, ki stoje po terdnjavah v Krajni, stražo prevzeli. Arnavti, znani trinogi, več silodelstev doprinešajo. Tako se je prigodilo, da se je nek avstrijski vojak na turško zemljo po nevednosti podal, in komaj ko ga Arnavti zapazijo, ga ustrelje, ker ni hotel na klic obstati. Tako saj Turki pripovedujo. Arnavti so z graničarom tako ljuto delali, da so ga popolnoma slekli. Truplo je ostalo na mestu, kjer so ga ustrelili, dokler da njegova obilna rodovina ponj pride in ga na avstrijsko zemljo nese. Take in enake reči se bodo gotovo še večkrat prigodile, posebno ker meja ni natanjko zaznamovana in zgodi se večkrat, da graničari kakih sto korakov čez mejo svojo živino na pašo gonijo. — Sliši se, da se bo v pobiranju harača neka prememba zgodila. Nekteri vezirji so ta davke popred po dražbi kupili, tako je poprejšni vezir v Mostaru vladi za pobiranje davka na leto 1 milijon piastrov plačeval. Misliti si moramo, da je v svoj žep gotovo ravno toliko spravil. Davke po dražbi prodajati, se bo tudi odpravilo, kar je prav, ker so bili popred kristjani pri pobiranju takih davkov v grozni stiski. Se ve da ostane pri starem, ako so vradniki skopi.

Turška Serbska.

„Vojvodjanka“ naznani, da so v Belgradu zbrani serbski škofi svoje pogovore sklenuli in se vsak na svoj dom podali.

Nemška.

8. junija so se v Hamburgu kervavo zbili. Generala Theimera zaničevali, streljalo se je z zernjem. 5 oseb je mrtvih obležalo, mnogo je bilo ranjenih. Mir zdaj spet vlada.

* Od dogodb v Hamburgu, ki so se 8. junija prigodile, naznani „Börsen Halle“ sledeče: Raspor med ljudstvom in vojaki v predmestju sv. Pavla je obžalovanja vredne dogodbe napravil. Kar se zdaj ve, so se na plešišču nekteri fantje z avstrijskimi desetniki sperli, dva desetnika so na ulicah napadli in enega

hudo ranili. Hanseatiška patrola je potem mir storila. Kmalo potem pridejo avstrijske patrole, ljudje se začnejo z novega zbirati in v feldmarsallantenanta Theiner-a so kamnje metali; ko tirjajo, da naj se ljudstvo razide in se to ni zgodilo, začnejo streljati vojaki in tako je 5 oseb mrtvih obležalo, med njimi eno deklica, več pa je bilo ranjenih. Mir se je kmalo potem spet storil.

* Pruski poslanec je v zveznem zbirališču naznanil, da pruska vlada ne more spoznati sklepov za veljavnih, kteri so bili storjeni, ko njega ni bilo pričujočega.

Francoska.

Narodni zbor je razkačen na predsednika republike tako sicer, da celo možje reda raji poslance levice v odbor za pretres glasovanja volijo, kakor prijatle vlade. Govor predsednika v Dijonu je tega kriv. Poprava postave ne bo dobila 400 glasov. Elisee je razkačen. Vse se meša, tako, da človek več ne ve, kaj da bi mislil. Ako bi zdaj vojake poklical, bi ga komaj vbogali.

Z vsakim korakom se bližamo razločbi, in noben ne ve, kako blizo da smo že. Čez noč se zamore vse spremeniti.

Deržavni zastopniki nič več ne taje, da ne zaupajo vladi.

Rusovska.

Ruski car se je podal iz Varšave v Petrograd.

* Carski ukaz zapove novo nabiro vojakov po celej deržavi, drugi ukaz veli, da se imajo vojaki, ki zdaj na meji stoje, v notrajno deržavo umaknuti in novi na njih mesto priti.

Portugalsko.

Francosko brodovje leži pred Kadiksom, pravijo da zavolj zmešnjav na Portugalskem. Palmerston je portugalski kraljici naznanil, da se ne bode mešal v portugalske zmešnjave; španska vlada pa hoče kraljici v pomoč priskočiti, ako bi ji nevarnost protila. Boje se tudi, da bi se vstaja iz Portugalskega ne razširila na špansko.

Laška.

Na Neapolitanskem se je zoper več starih politiških družb preiskovanje začelo kakor tudi zoper vodje dogodb leta 1848.

Turška.

„Osservatore Dalm.“ piše: Pri nas še pomnijo ljuto preganjanje kristjanov v Salonikim leta 1845 pod pašatama Selim iz Skopije in Said pašatom iz Salonikia, le veliko prizadevanje evropskih poslancev, posebno avstrijskega v Carigradu je storilo, da sta bila ta dva pašata odstavljena in da so katolčani spet zamogli božjo službo opravljati. V poslednjih dneh pripeljejo skoz Skader siroteja, ki je sin rodovine, ki je bila takrat umorjena, njegova mati je v strašnih mukah morala umreti, ker ni hotla svoje vere zatajiti. Za tega fanta je škof Evropa, Urban Bogdanovic zdaj skerbel, kterege je zdaj poslal v Rim, da bode v napravi svete propagande zastoj duhovno izrejen.

V pašaliku Prizrenskem v mestu Jakova se je posadka pomnožila, ker se je nemirno gibanje pričelo.

Zavolj necega pristanišča, ki ni vreden dvajsetice, je tukaj kervavi boj vstal, v kterem je 15 oseb mrtvih obležalo. Dva vodja so zaperli, pa ju spet spustili, ker so se bali.

Izmael paša, novi deželni poglavar Hercegovine še ni prišel na svoje mesto.

Azija.

Vstaja v Kvangtung na Kitajskem se vedno bolj razširjuje.

Kdor želi v vradnim ali pa v ovsanilnim listu karkoli si bude naznaniti, plača za vsako verstico z navadnimi čerkami za enkrat 3 kr., za dvakrat 4 kr. in za trikrat 5 kr. in za vsakkrat je še 10 kr. za kolek po

Vradni list št. 34.

novi postavi za plačati; kdor sam ne utegne v slovenskim jeziku sestaviti, zna nam tudi sesterček v nemškem jeziku poslati, proti tem, de od vsakih treh tiskanih verst en krajcar za prestavljenje odraja.

k 48. listu Ljubljanskiga časnika, vtorik 17. Rožnika 1851.

Št. 4889/664 **Oznanilo.** (110.) c 1

S pričetjem šolskega leta 1851/52 je spraznjeno mesto Holdheimoviga šolskiga milodara na c. k. napravi za mutce v Lincu.

Pravico na ta milodar imajo mutci iz Krajnskiga, v zakonu rojeni obojiga spola in praviloma katolske vere. Otroci nekatolskih staršev zamorejo le takrat ta milodar dobiti, ako so starši voljni, otroke v katolski veri izrediti.

Otrok, ki tak milodar dobi, ne sme manj kot 7 ne več kot 14 let star, ne bebast biti, in tisti otroci imajo večjo pravico, ki so sirote, ubogi in zapuščeni in tisti, ki so bolj umni in dobro zdravje vživajo in posebno mutci moškiga spola.

Starši in oskerbniki, ki za svoje otroke ali rejence za ta milodar prosijo, imajo svojo prošnjo podperto z kerstnim in listam stavljenih koz, z dokazom, da so revni, in s spričo od okrajniga zdravnika narejeno in fajmoštra podpisano, da so zdravi in umni pri zadevajocim c. k. okrajnim poglavarstvu nar dalj do 20. julija t. l. tukaj vložiti.

Od c. k. deželnega poglavarstva za Krajnsko Ljubljana 4. junija 1851.

Gustav grof Chorinsky. s. r.
c. k. deželni poglavar.

Št. 4618. (111.) c 1

12. maja t. l. se je napovedalo, da so v gojzdu grajsine Lesičje človeško truplo našli. Pri sodniškem pregledu so našli poleg pogorišča, kakoršne pastirji napravljajo, nektere oblacila, večidel mokre, strohnjene in polne červov, okrog so človeške kosti raznih udov raztresene ležale in brez mesa, kterega so deloma červi, deloma mesojedna žival, kakor lesice snedle.

Obleke se je našlo:

1. Moška kapa iz zelenega beržuna (žameta) z belo kozuhovno podvlečena.
2. Moški kozuh, kratak, s stoječim, s černo ovėjo kozuhovno všitim zavratnikom in krog in krog s črnimi kožičami obrobljen, s črnimi usnjatimi gumbi (knofi).
3. Moške kmetijske hlače iz belega irha, zlo zašite.
4. Visoka kmetiška škornjica, na podplatih z žbicami ubita.
5. Rudeča, pavolnata vratna ruta z razcu-fanami konci in skupej zavita.
6. Rujava pavolnata žepna ruta.
7. Pavolnata srajca.
8. Telovnik (lajbič) pisan, na zadnji strani samo platno.
9. Mošnja za tobak z nekoliko navadnega zrezaniga tobaka, nekoliko prisvojena.

10. Nožic za peresa neokovan.
11. Pokrov pipe.
12. Podoba Marije iz rude.
13. Stekleno, rudeče, zgoraj prevotlano serce; poslednji dve reči ste bile na vratni verci.

Poklicani zdravniki so se izrekli, da so kosti najdenega moške osebe, ki je bila precej velike postave in stara od 30 do 40 let in kakor se zdi, ne močne postave.

Sicer se pa opomne, da glave imenovane osebe v gojzdu niso našli.

To se s tem sploh naznani, da se zve, kje da je nesrečnik doma?

C. k. okrajno poglavarstvo.
Ljubljana 4. junija 1851.

Št. 474. **Proglas.** (109.) c 1

C. k. oskerbniška vradnija v Kostanjevci s tem sploh naznani, da se bodo po dovoljenju slavnega c. k. okrajniga kameralniga oskerbnštva v Novim mestu od 20. februarja 1851 št. 1871 državne imanja, pristave c. k. verskiga zaklada v Kostanjevci, kakor: njive, travniki, nogradi in paše in sicer na 6 ali 9 let, t. j. od 1. novembra 1851 do 1857 ali 1860 na mestu zadevajocih posest sledeče dni, vsakbart od 8 do 12 dopoldne na dražbo dajale, kakor:

25. junija 1851.

Veliki travnik Ribjek, potem travnik Peterčič pri Ledeci vasi, potem njiva Obreza pri Prekopi.

24. junija 1851.

Njive in travniki krog gosposkiniga gradu.

25. junija 1851.

Njive in travniki pri mestu Kostanjevci, kakor Žaga, na Stopah, Irencič, in Jarovško.

26. junija 1851.

Njive in travniki pristave v Sajovicu.

27. junija 1851.

Njiva Trebes pri Slivju.

28. junija 1851.

Nogradi v Pustim gradu in Boču.

30. junija 1851.

Nogradi Stražodvora.

2. julija 1851.

Njive in travnika v Korenu in Zaloki v okraju Kerškem.

3. julija 1851.

Veliki travnik pod Dolenjo vasjo, potem nogradi na Raki in v Zerovniku.

4. julija 1851.

Gorski travniki na Polomu.

5. julija 1851.

Gorski travniki Kosarje, Štricanica, in

7. julija 1851.

Gorski travniki Stoparke, Kerče, Terlica in Banovec.

K tej dražbi se povabijo, ki mislijo kaj prevzeti s tem pristavkam, da se zamorejo zadevajoče najemne pogodbe vsak dan pri tukajšni vradni pregledati.

C. k. oskerbniški vrad v Kostanjevci

9. junija 1851.

Št. 1322. **Proglas.** (108.) c 2

C. k. okrajno sodništvo v Teržiču naznani, da je v eksekucii gospoda Jerneja Mali-a iz Teržiča zoper gospoda Franceta Boštara iz spodnjih Dupel, zavojl dolžnih 249 goldinarjev 54 krajcarjev po sodniški pogodbi 4. augusta 1849 št. 875, potem 40 gold. c. s. c. dovolilo v prodajo tretjine zemljiša poslednjiga, kileži v spodnjih Duplah pod št. 38, v gruntnih bukvah poprejšniga proštoviga posestva v Radolci pod st. 3 zapisaniga, potem v prodajo njive Podvevnica, zapisane v gruntnih bukvah pod št. 17, ki je cenjena 459 gold. 20 kr., in več hišniga orodja, vredniga 5 gold. 41 kr. in dan prodaje je odločilo na 30. junija, 30. julija in 30. augusta t. l., vsak dan zjutraj od devete do dvanajste ure na mestu prodavniga posestva s pristavkam, de se bodo te reči pri prvi in drugi dražbi le za ali nad cenitno ceno, pri tretji dražbi pa tudi pod to ceno prodale.

Cenitni zapisnik, izpis iz gruntnih bukev in pogoji dražbe se zamorejo vsak dan pri podpisanim sodnistvu pregledati.

C. k. okrajno sodništvo v Teržiču

24. maja 1851.

Aichelburg s. r.
okrajni sodnik.

Št. 5094. **Proglas.** (107.) c 2

C. k. okrajno sodništvo ljubljanske okolice pozove sledeče osebe svoje zaznamovane spise deloma vlagne pisma in njih doklade, deloma račune v šestih mescih pri tukajšnjem sodnistvu vzeti, ker bi se sicer moralo po § 3 in 6 podučjenja v visoki sodniški vpeljavi od 24. oktobra 1849 ravnati.

A. Tošbe.

1. Gospod Alojs svoboda od Apfaltherer, posestnik grajsine Kriške in Kamniške in za zastopnika pristopivši Dragotin Wasič zoper Lorenca Sevra iz Čeruč tožba za plačilo zastale brodnine, ki znese 308 gold. 4 1/2 kr. in nje spoznaje od leta 1829 noter do zdaj.
2. Andrej Cunder iz Most zoper občino Moste po gospodu dr. Wurzbachu tožba za spoznanje pašne pravice v občini Brinju in v Borštu.
3. Janez in Jera Robas iz Cirkelj zoper Valentina Žibertta iz Srednjih Gameljnov tožba za odmerjenje tirjatve iz pogodbe od 24. marca 1819, ki znese 644 goldinarjev.
4. Ana Koderman Jera in Katarina Bedenk, Mina Pekle, udovala Novakova, Valentin Širnjk v imenu njegovih nedoraslih otrok, potem Jožef Pekle, kakor oskerbniček nedorasle Terezije N. po dr. Lindnerju zoper gospoda dr. Ovijača, kakor kuratorja zapustnina Simona Šušteršiča tožba za drugo četerť Antona Erbežnikoviga trav-

nika na Blatu dolžne najemnine, ki znese 125 gold. 9 kr.

B. oskerbniški računi.

5. Sirotk Jurja Želesnikarja iz Izke vasi od leta 1818 do leta 1824.
6. Sirotk Matevža Šircelna iz Studenca od leta 1820 do leta 1823.
7. Otrok Miha Smoleta iz Jezera.
8. Sirotk Jakoba Verbiča iz Zapuž od leta 1824 do leta 1829.
9. Sirotk Jurja Zimmermana iz Rudnika od leta 1825 do leta 1831.
10. Sirotk Jožefa Mavca iz Planince za leta 1828, 1829 in 1830.
11. Otrok Janeza Semeta iz Zadvora za leti 1829 in 1830.
12. Nedoraslih deklet Neže in Helene Laverca iz Dolne vasi za leti 1829 in 1830.
13. Nedoraslih otrok Janeza Žagerja iz Čeruč za leta 1836 in 1831.
14. Sirotk Andreja Vosčarja iz Dobroine za leto 1830.
15. Nedoraslih otrok Jurja Šušteršiča iz Svil za leto 1830.
16. Nedoraslih otrok Jožefa Košenina iz Koses za leto 1830.
17. Nedoraslih otrok Mihela Grata iz Gornjiga Kašlja za leto 1830.
18. Nedoraslih otrok Luka Kaiserja po domače Zajca iz Dvora za leta 1830 in 1831.
19. Nedoraslih nezakonskih otrok Marka Ahlina, namrec Jere in Marie Jančar od leta 1827 do 1830.
20. Nedorasliga Valentina Križnerja iz spodnje Šiške za leto 1830.
21. Nedoraslih otrok Mihaela Kosamernika iz Utike pri Glincu za leti 1829 in 1830.
22. Nedoraslih otrok Matija Dobnikarja iz perviga zakona iz Savel za leta 1830 in 1831.
23. Nedorasliga Andreja Šušteršiča iz Ladie za leto 1830.
24. Nedoraslih otrok Gasperja Gruma iz Panč od leta 1833 do 1838.

C. Sekvestritivni računi.

25. O mlinu in zemljišu Tomaža Peterlina iz srednjih Gameljnov od leta 1826 do 1829.
26. O zemljišu Valentina Pezdirja iz Rodenj od leta 1827 do 1830.
27. O polovici zemljiša Tomaža Šinkovca iz Šuje od leta 1827 do 1832.
28. O polovici zemljiša Jakoba Armica iz Brezovic od leta 1828 do 1830.
29. O polovici zemljiša Matevža Kregarja iz Lukovice od leta 1828 do 1830.
30. O polovici zemljiš Boštjana Podvarčeka iz Dobrove od 1829 do 1831.
31. O tricertertini zemljiša Valentina Zadrikarja iz Svitce za leto 1829.
32. O zemljišnim posestvu Andreja Žarjavca iz Visovika za leto 1830 in 1831.
33. O polovici zemljiša Janeza Merherja iz Šent-Vida za leto 1830 in 1831.
34. O polovici zemljiša Jožefa Lampiča iz Štepane vasi za leto 1829.
35. O zemljišu Jerneja Babnika iz Dobrove za leto 1829.

D. Kuratorja račun.

36. Jožeja Cvajnarja iz Preske kakor kuratorja Jerneja Jenko, po domače Tomazina od tam od let 1829 do 1831.

C. k. okrajno sodništvo ljubljanske okolice
31. maja 1851.

Heinricher.

Št. 4133. **Oznanilo posojivcam** (106.) c 2

Vsi tisti, ki imajo pri zapustnini 17. decembra preteklega leta v Zalogu umerle Marie Likovic kakor posojivci kaj tirjati, imajo, da to naznanijo in spričajo, 22. julija tekočega leta zjutraj ob devetih k. c. okrajnimu sodnistvu ljubljanske okolice priti ali do tistega časa pismeno naznanilo izročiti, ker bi sicer ti posojivci na zapustnino, ako z plačo posojivcov, ki so se oglasili, ob nič pride, ne imeli nobene pravice več razun, če jim kaka zastava gre.

Od c. k. okrajniga sodnistva ljubljanske okolice.
Ljubljana 5. maja 1851.

okrajni sodnik

Heinricher s. r.